

Statusrapport

Gode krefter

Kriminalitetsforebyggende handlingsplan (2009-2012)

Oktober 2011

Regjeringen la i august 2009 frem den kriminalitetsforebyggende handlingsplanen «Gode krefter», hvor det ble fremmet 35 tiltak for økt trygghet. Handlingsplanen løper for perioden 2009-2012.

Denne rapporten gir en oversikt over status for de ulike tiltakene pr. august 2011 – to år inn i løpeperioden for handlingsplanen. Statusrapporten vil bli oppdatert i første kvartal 2012.

Nedenfor følger en skjematisk tiltaksoversikt med status for de enkelte tiltakene. Deretter følger en nærmere beskrivelse for hvert enkelt tiltak.

Samlet tiltaksoversikt

NR.	TILTAK	ANSVARLIG	PERIODE	STATUS
1.	Styrke kunnskapsgrunnlaget om kriminalitet	JD/KRÅD	2009 - 2012	Igang satt
2.	Standardiserte ungdomsundersøkelser	JD/BLD/ HOD/NOVA	2009 - 2010	Gjennomført
3.	Utvikling av indikatorer på levekår, livssituasjon, sosial utjevning og risiko for barn og unge	BLD	2009-	Igang satt
4.	Styrke kunnskapen om kriminalitet som rammer næringslivet, til bruk for politiråd/SLT	JD	2010 - 2012	Igang satt
5.	Utvikle en "beste praksis"-database	KRÅD	2009 - 2012	Igang satt
6.	Bedre måling av politiets forebyggende arbeid	JD	2010 - 2012	Igang satt
7.	Styrke kommunenes kompetanse om rusforebygging	HOD/JD/ KRÅD/ relevante partnere	2009 - 2012	Igang satt
8.	Styrket kontroll med salgs- og skjenkebevillinger	HOD	2009	Gjennomført
9.	Forskning om bosituasjon og kriminalitet	KRD/Hus- banken/JD	2009 - 2012	Under planlegging

10.	Etablere en kriminalitetsforebyggende pris	KRÅD	2010	Gjennomført
11.	Styrking av det oppsøkende ungdomsarbeidet	BLD i samarbeid med berørte departementer	2009	Gjennomført
12.	Tiltak rettet mot barn av psykisk syke og/eller rusmiddelavhengige foreldre	BLD/HOD	2009-2012	Igangsett
13.	Veileder om tidlig intervensjon på rusfeltet	HOD	2009	Gjennomført
14.	Tidlig innsats gjennom redusert skjenketid	HOD/JD	2009 - 2010	Gjennomført
15.	Utvidet og videreført innsats mot mobbing	KD i samarbeid med aktuelle parter	2010 – 2012	Igangsett
16.	Styrket samarbeid mellom foreldre og videregående skole	KD	2009-2010	Gjennomført
17.	Arbeid for å få flere til å fullføre videregående opplæring	KD	2009	Igangsett
18.	Videreutvikle politiets bekymringssamtale	JD	2009 - 2011	Igangsett
19.	Utvikling av undervisningsverktøy mot digital mobbing	KRÅD i samspill med aktuelle parter	2010 - 2012	Igangsett
20.	Styrking av kompetansen om skolemegling	KD	2009-	Gjennomført
21.	Økt bruk av konfliktråd for lovbyggere mellom 15 og 18 år	JD	2009 - 2011	Igangsett
22.	Legge til rette for nasjonal spredning av "Oppfølgingsteam"	JD	2009 - 2012	Igangsett
23.	Utarbeide forslag til lov- og praksisendringer for å sikre god og tett oppfølging av unge lovbyggere som har begått alvorlig kriminalitet	JD	2009 - 2010	Gjennomført

24.	Mentorstøtte – kunnskapsstatus og veileder	JD i samarbeid med relevante instanser	2010 - 2012	Ikke igangsatt
25.	Økt utbredelse av og økt kvalitet i politiråd og SLT	JD i samarbeid med relevante departementer/ KRÅD/ andre instanser	2009 - 2012	Igangsatt
26.	Videreutvikle politiets rolle og funksjon i politiråd og SLT	JD	2009 - 2012	Igangsatt
27.	Videreutvikle frivillig sektors rolle i politiråd og SLT	JD/KRÅD	2009 - 2012	Igangsatt
28.	Videreutvikle næringslivets rolle i politiråd og SLT	JD/KRÅD	2010 - 2012	Igangsatt
29.	Gjennomgang av regelverk for informasjonsplikt og taushetsplikt	JD/aktuelle departementer	2009 - 2011	Igangsatt
30.	Bekymringsmeldinger fra barnehage til barnevern	BLD/KD	2009	Gjennomført
31.	Styrke forutsigbarheten i samarbeidet mellom barnevernet og politiet i akutte situasjoner utenfor barnevernets kontortid	BLD/JD	2010 - 2011	Gjennomført
32.	Styrke samordningen av tjenester overfor utsatte barn og unge (Flatø-utvalget)	BLD/berørte departementer	Oppstart i 2010	Igangsatt
33.	Utvikle veileder for bruk av restorative justice og konfliktråd i politiet	JD	2010 - 2011	Igangsatt
34.	Styrke og målrette Husbankens rolle i kommunenes planarbeid gjennom samarbeid med politiråd/SLT	KRD/Husbanken/JD	2009 - 2012	Ikke igangsatt
35.	Kriminalitetsforebygging – et selvstendig hensyn i ny plan- og bygningslov fra juli 2009	JD i samarbeid med KRÅD og MD	2009 - 2012	Igangsatt

Tiltakspakke I:

Kunnskapsforankring – styrket framskaffelse og bedre anvendelse

Tiltak 1: Styrke kunnskapsgrunnlaget om kriminalitet

For å sikre en helhetlig tilnærming og målrettet planlegging skal kriminalitetsforebygging forankres i strategiske analyser av de lokale forholdene.

- *Det etableres pilotprosjekter i utvalgte politidistrikter i samarbeid med kommunene for å utvikle modeller og verktøy for tverretatlige trygghets- og kriminalitetsanalyser i politiråd/SLT.*
- *Anvendelig statistikk er avgjørende for en god planlegging blant annet etter den nye plan- og bygningsloven. Kommunene har i denne sammenheng behov for en sammenstilling av statistikk om kriminalitet, trygghet og forhold som påvirker dette (kommunetrygghetsprofiler). Det vil bli foretatt en utredning om grunnlaget for et slikt statistisk verktøy etter bl.a. modellen kommunehelseprofiler.*

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Justis- og politidepartementet/Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)

Status: Igangsatt

Det eksisterer i dag gode modeller og verktøy for å produsere strategiske analyser i politidistriktene. Det utarbeides strategiske analyser i politidistriktene og i mange distrikter er det satt av egne stillinger til å ivareta denne funksjonen.

Politidirektoratet har deltatt på politirådsmøter i flere kommuner/politidistrikt og har dialog om hvordan møtene forløper. Erfaringen er at politidistriktenes strategiske analyser er en viktig komponent i møtene. Ulike undersøkelser om lokalsamfunnet anvendes likeledes i samarbeidet. På bakgrunn av dette, har Politidirektoratet fokus mot de politiråd/kommuner som ikke ser den nytteverdi og de muligheter samarbeidsformen politiråd representerer. Direktoratet har dialog med aktuelle politidistrikter (piloter) om å bistå med etablering og videreutvikling av politirådene, særlig med henblikk på nødvendigheten av felles problemforståelse på bakgrunn av felles analyser.

Politidirektoratet gjennomfører høsten 2011 en evaluering av ordningen med politiråd (jfr. tiltak 26). Denne evalueringen vil frembringe ytterligere kunnskap om bruken av strategiske analyser i politiet og i politiråd.

KRÅD har nedsatt en intern arbeidsgruppe som vil legge frem forslag til mal som kan brukes for å lage individuelle trygghetsprofiler i den enkelte kommune. Det er laget et utkast det jobbes videre med.

Tiltak 2: Standardiserte ungdomsundersøkelser

Det er et ønske å få en bedre oversikt over oppvekstssituasjonen lokalt, noe som også påpekes av Kommunenes sentralforbund. Bedre samordning av data som samles inn vil bidra til å heve kvalitet og nytteverdi av de undersøkelser som gjøres. For å styrke dokumentasjon og lette evalueringen, skal det derfor iverksettes et utviklingsarbeid for en database med standardiserte ungdomsundersøkelser innenfor kriminalitet, rus, trivsel, fritid, familie m.v.

Gjennomføring: 2009-2010

Ansvar: Justis- og politidepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet i samarbeid med Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)

Status: Gjennomført

De tre departementene som har ansvar for dette tiltaket har bevilget midler til prosjektet *Ungdata* for å utvikle en database med ungdomsundersøkelser tilrettelagt for bruk i norske kommuner. Utviklingsarbeidet er fullført og det er nå etablert en web-basert løsning med standardiserte ungdomsundersøkelser under navnet *Ungdata*. Undersøkelsene kan bestilles av kommuner og fylkeskommuner (alene eller i samarbeid).

Ungdata er i dag organisert som et prosjektsamarbeid mellom alle de regionale kompetansesentrene for rus, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA). Ungdata dekker alle landets fylker og kommuner. NOVAs rolle i samarbeidet har bestått i å utarbeide spørreskjemaet, avklare personvernmessige spørsmål og etablere den web-baserte løsningen, i samarbeid med KoRusene Vest Stavanger, Vest Bergen, Midt-Norge og Øst. Kommuneforlaget er valgt som leverandør av de tekniske løsningene. KS har som en av initiativdeltakerne vært med fra oppstart og ivaretar problemstillinger sett fra brukersiden.

Siden oppstart våren 2010 er det gjennomført undersøkelser i 35 kommuner og så langt har mer enn 25.000 unge i alderen 13-19 år deltatt i en Ungdata-undersøkelse. Fire regionale kompetansesentre for rus (KoRusene Vest Stavanger, Vest Bergen, Midt-Norge og Øst) og NOVA har så langt stått som ansvarlige for de enkelte undersøkelsene. Det planlegges nye undersøkelser, som også inkluderer Rusmiddeletaten i Oslo og KoRusene Nord-Norge og Region Sør.

Spørreskjemaene er utarbeidet slik at det er en grunnmodul som er felles for alle som velger å bruke denne undersøkelsen. I tillegg er det en rekke valgfrie moduler som kommunene kan velge dersom de ønsker å gå mer i dybden på enkeltemner. Kommunene kan også legge inn egenkomponerte spørsmål. For de spørsmålene som dekkes av grunnmodulen lar det seg gjøre å sammenlikne på tvers av kommuner.

Det er opprettet en egen nettportal for Ungdata: www.ungdata.no. Det er laget en egen link fra portalen www.bedrekommune.no.

De tre departementene som står som ansvarlige vil sammen med de øvrige ansvarlige aktører arbeide videre med hvordan Ungdata skal institusjonaliseres i etterkant av prosjektperioden.

Tiltak 3: Utvikling av indikatorer på levekår, livssituasjon, sosial utjevning og risiko for barn og unge

Barne- og likestillingsdepartementet vil i samarbeid med Atferdssenteret og Statistisk sentralbyrå opprette datasett og indikatorer på barn og unges levekår, livssituasjon og risikosituasjon. Dataene skal publiseres jevnlig til bruk i fagmiljøer og som grunnlag for planlegging og tiltaksutforming i offentlig sektor. Datagrunnlaget vil også kunne brukes som utgangspunkt for videre forskning og kunnskapsutvikling.

Gjennomføring: 2009-

Ansvar: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Status: Igangsatt

Boka *Risiko og marginalisering: Norske barns levekår i kunnskapssamfunnet*, tar for seg barns levekår og forsøker å identifisere hvilke risikofaktorer som har betydning for barn senere i livet.¹ Boka er skrevet av Ivar Frønes og Halvor Strømme, og er delfinansiert av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Boka tar utgangspunkt i prosjekt der man har fulgt barn gjennom hele oppveksten, noe som gir et godt bilde av de ulike fasene i livet. Dette gir et annet perspektiv på atferdsproblemer og ungdomsproblematikken, enn om man kun har informasjon om et begrenset tidspunkt i barnas liv. Hovedfokuset i prosjektet har vært på skolen og kunnskapssamfunnets rolle. Det er også publisert et notat med utgangspunkt i materiale fra boka: *Sosial eksklusjon og barnevern i kunnskapssamfunnet*. Notatet er publisert på [regjeringen.no/Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet](http://regjeringen.no/Barne-,likestillings-og inkluderingsdepartementet).²

¹ Frønes, Ivar og Strømme, Halvor (2010). *Risiko og marginalisering: Norske barns levekår i kunnskapssamfunnet*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

² Notatet finnes tilgjengelig på: [http://www.regjeringen.no/upload/Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet/Barnevern/sosial eksklusjon og barnevern i kunnskapssamfunnet.pdf](http://www.regjeringen.no/upload/Barne-,likestillings-og inkluderingsdepartementet/Barnevern/sosial eksklusjon og barnevern i kunnskapssamfunnet.pdf).

Tiltak 4: Styrke kunnskapen om kriminalitet som rammer næringslivet, til bruk for politiråd/SLT

Det legges opp til et utvidet samarbeid med Næringslivets sikkerhetsråd (NSR) for å øke kvaliteten på, og styrke tilgjengeligheten av, data om kriminalitet som rammer næringslivet slik at dette også kan anvendes lokalt i politiråd/SLT.

Gjennomføring: 2010-2012

Ansvar: Justis- og politidepartementet

Status: Igangsatt

KRÅD har nedsatt en arbeidsgruppe, med deltakelse fra NSR (Næringslivets sikkerhetsråd), KS, POD og KRIPOS, for å lage en rapport om strategier for å forebygge lokal, organisert kriminalitet på enkelte områder (kriminelle MC-gjenger, mobile vinningskriminelle og hvitvasking/svart arbeid/bedrageri). Rapporten er planlagt slutført i 2011.

Behovet for økt samarbeid med næringslivet er vektlagt i *Meld. St. 7 (2010-2011) Kampen mot organisert kriminalitet*. Med bakgrunn i det som er omtalt i meldingen ønsker regjeringen å prioritere blant annet økt samordning og samarbeid, blant annet gjennom etablering av et samarbeidsforum mellom departement, politi og påtalemyndighet. Det arbeides med å etablere et slikt forum.

Tiltak 5: Utvikle en “beste praksis”-database

SLT evalueringen viser at det er behov for å styrke kompetansen om kriminalitetsforebygging. For å styrke kunnskapsforankret praksis skal det utvikles og etableres en database som kunnskapsbank om vellykket kriminalitetsforebygging.

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)

Status: Igangsatt

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) har i løpet av 2009/2010 utviklet helt nye nettsider, som nå også inneholder egne seksjoner for å vise beste praksis fordelt på de aktuelle emneområdene nettstedet dekker. Nettsidene er faglig sett delt opp i tre hovedkategorier; forebygging, SLT og kunnskap. Kategorien “forebygging” har flere emner, og de første casene i “Beste praksis”-databasen er nå under oppføring under sine respektive emner.

Målet er at lokale forebyggere enkelt kan klikke seg inn på ønsket emne og raskt få oversikt over aktuelle tiltak som andre har gjennomført på dette området. Brukere vil også bli oppfordret til å tipse KRÅD om andre aktuelle tiltak gjennom en godt synlig tips-tjeneste.

Nettstedet www.forebygging.no inneholder beskrivelser av en lang rekke tiltak på rusfeltet som er aktuelle også for kriminalitetsforebyggende koordinatorene. Det lages linker fra nettsidene til KRÅD til denne basen for de rusforebyggende tiltakene der det er aktuelt. Det er Helsedirektoratet som har oppdragsgiveransvaret for nettstedet www.forebygging.no, mens Kompetansesenter Rus, Nord-Norge (KoRus Nord) har drifts- og redaksjonsansvar.

Tiltak 6: Bedre måling av politiets forebyggende arbeid

Tradisjonelt er det saksbehandlingstid, oppklaringsprosent, restanser og andre kvantitative parametere som benyttes for å måle politiets virksomhet. I de senere år er det imidlertid rettet større oppmerksomhet mot også å kunne måle andre deler av virksomheten, og da med andre typer målekriterier. Spesielt gjelder dette politiets kunnskapsbaserte og forebyggende virksomhet. I det forebyggende arbeidet skal det utprøves indikatorer som måler politiets evne til å avdekke, initiere, koordinere og produsere ny kunnskap.

Gjennomføring: 2010-2012.

Ansvarlig: Justis- og politidepartementet.

Status: Igangsatt

I Politidirektoratet pågår det et arbeid i forhold til målekriterier i politiet. Arbeidet med å utvikle bedre måleparametere for politiets forebyggende arbeid er en integrert del av forslagene til nye måleparametere for politiets totale innsats.

I dette arbeidet er det blant annet utredet hvordan en kan måle effekten av politiets forebyggende tiltak ved bruk av kunnskapsbaserte tilnærminger og problemorientert politiarbeid som metode for politiets helhetlige innsats.

Det særskilte behovet for å måle effekten av politiets forebyggende innsats mot målgruppen under 18 år, har blitt ivarettatt gjennom en arbeidsgruppe ledet av Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD). Arbeidsgruppen har vært tverrfaglig og tverretattlig sammensatt. Arbeidsgruppen leverte i oktober 2010 et forslag til nytt målekriterium for politiets kriminalitetsforebyggende arbeid overfor barn og unge. Den samme arbeidsgruppen la i januar 2011 frem en rapport om styrket "samsyn"; koordinert samarbeid mellom ulike ansvarshavere i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Begge rapportene er til oppfølging i Justis- og politidepartementet.

Tiltak 7: Styrke kommunenes kompetanse om rusforebygging

Helsedirektoratet utarbeider en kompetanseutviklingsplan og vil gjennom denne stimulere til en videreføring og styrking av samarbeidet mellom kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål og sentrale rus- og forebyggingskoordinatorer i kommunene, for eksempel SLT-koordinatorer i kommunene. Målet er å øke kompetansen og utvikle grunnlagsforståelse for forebyggende arbeid, planarbeid og virksam rusforebygging. Kompetansehevingen vil også styrke utviklingen av de kommunale, rusmiddelpolitiske handlingsplanene. SLT-koordinatorene er en sentral målgruppe for dette arbeidet.

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og politidepartementet, Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) og relevante samarbeidspartnere

Status: Igangsatt

Et av hovedmålene i Regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet er “Bedre kvalitet og kompetanse”.³ Opptrappingsplanen beskriver 34 ulike tiltak/satsingsområder som skal bidra til å oppfylle fem delmål:

1. Styrke forskning og undervisning.
2. Styrke kompetanse og rekruttering.
3. Styrke kvaliteten i tjenestene.
4. Bedre dokumentasjon og statistikk.
5. Heve kvaliteten i frivillig sektor.

Om lag $\frac{3}{4}$ av tiltakene var iverksatt i 2009, jfr. statusrapport for opptrappingsplanen for 2009 (utgitt 2010). De resterende tiltakene var planlagt iverksatt i løpet av 2010. Statusrapport for 2010 vil foreligge senere i 2011.

Helse- og omsorgsdepartementet bevilger årlig øremerkede midler til rusforebyggende arbeid. De siste årene har støttebeløpet vært 8 mill. kroner. Tildelingen administreres av Helsedirektoratet. Disse midlene ble fra 2010 sett i sammenheng med stimuleringsmidler som deles ut av Justis- og politidepartementet til etablering og videreføring av SLT-modellen. De siste årene har dette støttebeløpet vært 5 mill. kroner. Tildelingen av disse midlene administreres av Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD). Totalt er det dermed 13 mill. kroner som tildeles rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid etter felles utlysning og saksbehandling ved Helsedirektoratet og KRÅD. Denne ordningen er videreført i 2011 og departementene tar sikte på å fortsette dette samarbeidet i 2012.

³ Helse- og omsorgsdepartementet (2007). *Regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet* (2008-2010). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Helsedirektoratet leder et nasjonalt nettverk med syv regionale kompetansesentre. Disse sentrene har en sentral rolle i implementeringen av nasjonal rusmiddelpolitikk.

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) videreutvikler samarbeidet med de regionale kompetansesentrene, spesielt med tanke på tidlig intervensjon, kunnskapsstyrt rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid og en bedre samordning av ressursene lokalt. Det er forventninger om at nye SLT-kommuner også skal ha en kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan og et formalisert samarbeid med sitt lokale kompetansesenter.

Tiltak 8: Styrket kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

For å styrke kontroll med salgs- og skjenkebevillinger, skal kompetansen hos kommunens politikere, kontrollører og saksbehandlere styrkes.

I regi av Helsedirektoratet vil det bli avholdt en seminarrekke om kontroll, og det er ønskelig at det bidras til å skape nettverk som en del av kompetansebyggingen.

Gjennomføring: 2009

Ansvar: Helse- og omsorgsdepartementet

Status: Gjennomført

Det ble i 2009 avholdt en kursrekke for å øke kompetansen om kontroll av salgs- og skjenketider. Både kommuner og politi var invitert. I 2010 ble det arrangert regionale seminarer rettet mot landets politiråd. Tiltaket er gjennomført.

Tiltak 9: Forskning om bosituasjon og kriminalitet

Det skal utarbeides en oversikt over eksisterende kunnskap (utredninger og forskning) på området i og utenfor Norge. På dette grunnlag skal det vurderes forskning for å avdekke omfang og årsakssammenhenger knyttet til bosituasjon og kriminalitet, slik at mest mulig målrettede tiltak kan settes inn.

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Kommunal- og regionaldepartementet/Husbanken og Justis- og politidepartementet

Status: Under planlegging

Det er så langt ikke utarbeidet en egen oversikt over eksisterende kunnskap (utredninger og forskning) på området i og utenfor Norge.

I 2010 utarbeidet Rambøll Management Consulting (Rambøll) på oppdrag fra Husbanken en kunnskapsoversikt over hvilken eksisterende forskning som finnes over vanskeligstilte på boligmarkedet.⁴ Resultatene fra denne kunnskapsstatusen viser at det er:

- Lite forskning som konsentrerer seg om tiltak og virkemidler rettet mot eldre og flyktninger/etniske minoriteter.
- Lite forskning på effekter de ulike boligsosiale tiltakene har for brukeren.
- Behov for forskning som avdekker sammenhengen for å forstå vanskeligstilte på boligmarkedet.

Andre kunnskapsbaserte tiltak:

Prosjektene som mottar kompetansetilskudd fra Husbanken, leverer rapporter for å dokumentere resultater og metodikk som benyttes. Disse rapportene brukes aktivt av Husbanken og kommunene for å spre og videreformidle kunnskap. Erfaringer med prosjektet *Tiltak overfor Gjengangere* (TOG) har blitt benyttet i flere prosjekter etter at pilotprosjektet ble avsluttet i 2008. Samtidig dannes det nye erfaringer i andre prosjekter som bidrar til å videreutvikle fagområdet. Alle kompetansetilskudds-rapporter publiseres på www.husbanken.no.

Tiltak 10: Etablere en kriminalitetsforebyggende pris

Det gjøres mye godt trygghetsskapende og kriminalitetsforebyggende arbeid i mange kommuner. Regjeringen ønsker å markere verdien av dette arbeidet lokalt. Det skal innstiftes en årlig "forebyggerpris" som gis til en kommune som gjennom tverrfaglig og målrettet samarbeid har lyktes med å skape økt trygghet for befolkningen.

Gjennomføring: 2010

Ansvar: Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)

Status: Gjennomført

KRÅD har etablert en kriminalitetsforebyggende pris. Den består av kr 100 000 og et diplom. Prisvinner i 2010 var Sola kommune.⁵ Prisen for 2011 er utlyst og nominasjoner har kommet inn. KRÅD behandler forslagene og en jury satt sammen av Justis- og politidepartementet/KRÅD kårer den årlige vinneren. Prisen for 2011 blir tildelt høsten 2011.

⁴ Rapporten finnes tilgjengelig på:

http://biblioteket.husbanken.no/arkiv/dok/3583/kunnskapsoversikt_forskning.pdf.

⁵ En nærmere presentasjon av prisvinneren fra 2010 finnes tilgjengelig på:

<http://www.krad.no/slt/regjeringens-kriminalitetsforebyggende-pris/prisvinnere-2010>.

I følge statuttene tildeles prisen til en kommune med dyktige kriminalitetsforebyggere som:

- Sammen med kommunens ledelse og gjennom tidlig intervensjon, styrket kunnskapsforankring og forbedret samarbeid kan vise til godt, kriminalitetsforebyggende arbeid. Formålet er å gi en positiv oppmerksomhet til noen som har gjort en stor innsats.
- Har iverksatt tiltak som har lyktes med å forebygge eller minske kriminalitet og utrygghet.
- Har lyktes med kriminalitetsforebygging gjennom styrket fellesskapsbygging og samarbeid mellom flere parter (for eksempel politi, kommunale organer, ungdommer, foreldre, skole, næringsdrivende og frivillige organisasjoner) på en måte som har gitt feltet økt status.
- Dokumentert gode resultater av tiltaket, gjerne slik at det har overføringsverdi for andre kommuner.

Tiltakspakke II:

Tidlig innsats – tiltak rettet mot barn og unge

Tiltak 11: Styrking av det oppsøkende ungdomsarbeidet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet vil få utarbeidet modeller og strategier for å fange opp og etablere kontakt med utsatt ungdom som ikke selv ber om hjelp eller som unndrar seg hjelp og oppfølging.

Gjennomføring: 2009

Ansvar. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i samarbeid med berørte departement

Status: Gjennomført

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet ga høsten 2010 ut veiledningsmateriell kalt *"Det magiske øyeblikket"*, som handler om metoder for å oppdage og komme i kontakt med utsatte ungdomsgrupper. Veiledningsmaterialet består av en film og et veiledningshefte.⁶

⁶ Materialet finnes tilgjengelig på: http://www.regjeringen.no/nb/dep/Barne-,likestillings-og_inkluderingsdepartementet/aktuelt/nyheter/2010/hvordan-komme-i-kontakt-med-ungdom-som-s.html?id=622501.

Veiledningsmateriellet er utarbeidet i samarbeid med prosjektet *Ungdom i svevet* i Nordland og sendt til alle landets kommuner og fylkeskommuner. Materiellet presenteres ytterligere på regionale konferanser som arrangeres av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i samarbeid med Husbanken, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Helsedirektoratet i 2011. Temaet for de regionale konferansene er samarbeid om utsatte ungdomsgrupper.

Tiltak 12: Tiltak rettet mot barn av psykisk syke og/eller rusmiddelavhengige foreldre

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet lanserte i 2007 en satsning på tiltak for barn i denne gruppen. Som del av denne satsningen skal 26 utvalgte kommuner i samarbeid med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) utvikle gode samarbeidsmodeller i arbeidet overfor denne gruppen. Barn og foreldre i denne gruppen skal få en systematisk oppfølging fra graviditet til skolealder. Arbeidet skal gå frem til 2014 og modellene skal forskerevalueres.

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet

Status: Igangsatt

Tiltaket er i gang og løper slik det står i handlingsplanen. *Modellkommuneforsøket 2007-2014* er et samarbeid mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Modellkommuneprosjektet skal gi barn av psykisk syke og/eller rusmisbrukende foreldre bedre hjelp ved å styrke det tverrfaglige og tverretalige samarbeidet innad i det kommunale tjenestetilbudet, og mellom barnevernstjenestene og det øvrige tjenestetilbudet.

Målene i prosjektet er:

- Oppdage tidlig
- Forebygge med tiltak (som er tilpasset problemomfang, alder, ressurser i familienettverket osv.)
- Følge barn i risiko fra svangerskap til skolealder
- Økt kompetanse om barna i det kommunale og statlige tjenesteapparatet

I alt 26 kommuner i landet er valgt ut til å være modellkommuner.⁷ Oppgaven til modellkommunene er å finne frem til gode modeller for langsiktig og systematisk oppfølging av barn av foreldre som har psykiske problemer og/eller misbruker rusmidler fra svangerskap til skolealder. Det forventes at modellkommunene i neste omgang framstår som eksempler for andre kommuner.

Tiltak 13: Veileder om tidlig intervensjon på rusfeltet

I et kriminalitetsforebyggende perspektiv er det sentralt at tiltak mot rus blir iverksatt før problemene får utvikle seg og kriminalitet begås. Det vil bli utviklet en ny veileder om tidlig intervensjon som skal ta for seg flere ulike områder hvor tidlig innsats er avgjørende for virksom forebygging, med særlig fokus på rus. Veilederen vil være et resultat av tverrsektorielt samarbeid og reflektere det brede perspektivet på kriminalitetsforebygging. Den skal fungere som et verktøy for førstelinjetjenesten når de oppdager bekymringsfulle forhold blant barn og unge.

Gjennomføring: 2009

Ansvar: Helse- og omsorgsdepartementet

Status: Gjennomført

Tidlig intervensjon på rusfeltet er et prioritert satsningsområde i *Regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet* (2008-2010). Opptrappingsplanen har senere blitt forlenget med to år, ut 2012.

Veilederen “*Fra bekymring til handling*” ble lansert høsten 2009 og er et viktig bidrag til tidlig intervensjonsarbeid som handlingsveileder til tjenesteansatte og ledere. Den gir råd om hva som skal gjøres når ansatte er bekymret for at et barn, en ungdom eller voksen kan ha et begynnende rusproblem. Gjennom de sju regionale kompetansesentrene for rus er det igangsatt en omfattende implementering av veilederen og det er avsatt midler til flere ulike prosjekter i tråd med satsingsområdene i rapporten.

Veilederen er utviklet i et samarbeid mellom Helsedirektoratet, Politidirektoratet, Utdanningsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

⁷ Disse er Bodø, Tromsø, Nordreisa, Fauske, Namsos, Steinkjer, Grong, Leksvik/Mosvik, Trondheim, Askøy, Sandnes, Bømlo, Årstad/Bergen, Fjell, Førde, Haugesund, Time, Arendal, Mandal, Drammen, Vennesla, Jevnaker, Skedsmo, Lørenskog, Aurskog/Høland og Østre Toten.

Tiltak 14: Tidlig innsats gjennom redusert skjenketid

Internasjonal forskning viser en sammenheng mellom skjenketider og alkoholrelaterte skader, ikke minst voldsutøvelse. Videre viser en rekke studier at jo mer man drikker og jo oftere man drikker seg beruset, desto større er sannsynligheten for at man er involvert i voldssituasjoner. Når skjenketidene øker, får man mer vold.

Regjeringen vil sommeren 2009 sende forslag til endring i skjenketidsbestemmelsene på høring. I høringen vil det bli foreslått at alkoholloven endres slik at de maksimale skjenketidene for alkoholholdig drikk innskrenkes med én time alle dager.

Gjennomføring: 2009-2010

Ansvarlig: Helse- og omsorgsdepartementet

Status: Gjennomført

Forslag om endring i maksimaltid for skjenking ble sendt på høring 23. september 2009. Forslag til endringer i alkohollovgivningen ble lagt frem for og behandlet av Stortinget våren 2011 (Prop. 48 L (2010-2011) om endringer i alkoholloven og vinmonopolloven). Det ble ikke fremmet forslag om en innskrenkning av alkohollovens maksimaltid for skjenking og Stortinget sluttet seg til proposisjonen.

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) har startet et arbeid med å se på sammenhengen mellom vold og skjenketid i de 30 største byene i Norge. Dette arbeidet vil kunne gi bedre systematisk informasjon om sammenhengen mellom vold og endringer i skjenketiden i norske byer. Den forskningen som i dag foreligger, er i stor grad knyttet til virkningene av endrede skjenketider i andre land.

Tiltak 15: Utvidet og videreført innsats mot mobbing

Utdanningsdirektoratet arbeider med å utforme et program for inkluderende lærings- og oppvekstmiljø. Programmet skal bidra til å skape et godt lærings- og oppvekstmiljø, styrke skolens arbeid mot mobbing i tillegg til å være et overordnet plandokument for arbeidet med lærings- og oppvekstmiljø i grunnopplæringen. Skolens systematiske og målrettede arbeid på dette området vil vektlegges, slik at skolen oppleves som en inkluderende arena for alle. Det skal blant annet legges til rette for kunnskapsbaserte programmer og metoder i arbeidet med et inkluderende lærings- og oppvekstmiljø.

Gjennomføring: 2010-2012

Ansvar: Kunnskapsdepartementet i samarbeid med aktuelle parter

Status: Igangsatt

Manifest mot mobbing 2011-2014 ble underskrevet i januar 2011.⁸ Dokumentet er undertegnet av Regjeringen, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Skolenes Landsforbund, Norsk skolelederforbund, Foreldreutvalget for grunnopplæringen og Foreldreutvalget for barnehager.

I manifestet vektlegges lokal forankring og i den forbindelse har landets ordførere blitt invitert til å delta ved å signere et lokalt manifest. Over halvparten av ordførerne har allerede gjort dette. I tillegg vil partene lansere felles årlige kampanjer mot mobbing. Den første kampanjen, som vil bli gjennomført høsten 2011, skal omhandle digital mobbing.

Satsingen *Bedre læringsmiljø (2009-2014)* er en femårig satsning på elevenes læringsmiljø. Gjennom denne satsningen tilbys omfattende veiledningsmaterieell til bruk for skolene.

Det vil utvikles maler og sjekklistor for arbeidet med mobbing. Det er i tillegg utviklet en veileder som er sendt til alle skoler.

Kunnskapsdepartementet mottok i juni 2011 en utredning fra Universitetet i Oslo om elevombud og regelverk knyttet til elevenes psykososiale miljø (opplæringslovens kapittel 9a). Kunnskapsdepartementet følger opp denne.

Temaet for Utdanningsdirektoratets felles nasjonale tilsyn i 2010 og 2011 er elevenes psykososiale miljø (opplæringslovens kapittel 9a).

Tiltak 16: Styrket samarbeid mellom foreldre og videregående skole

Stortinget anmodet sommeren 2008 regjeringen om snarest å utarbeide forslag til bestemmelser som forplikter videregående skole til samarbeid med hjemmene. På denne bakgrunn har Kunnskapsdepartementet igangsatt arbeidet med en ny bestemmelse i Opplæringsloven. Det tas sikte på at lovendringsforslaget vil bli behandlet og vedtatt av Stortinget sommeren 2009 og tre i kraft fra kommende skoleår, og at forskrifter til nærmere regulering av området skal foreligge sommeren 2010.

Gjennomføring: 2009-2010

Ansvar: Kunnskapsdepartementet

Status: Gjennomført

Tiltaket er gjennomført slik det er skissert i handlingsplanen. Bestemmelsen om foreldresamarbeid trådte i kraft 1. aug. 2009. Den er inntatt i opplæringslovens § 13-3 d.

⁸ Dette finnes tilgjengelig på:

http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Grunnskole/Manifestmotmobbing_20112014.pdf.

§ 13-3d. Plikt for kommunen og fylkeskommunen til å sørge for foreldresamarbeid

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for samarbeid med foreldre, høvesvis i grunnskolen og i videregående opplæring. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmare forskrifter.

Forskriftshjemmelen i lovbestemmelsen er benyttet. Korresponderende forskrifter om foreldresamarbeid ble gitt og trådte i kraft 1. aug. 2010. Disse er inntatt i forskrift til opplæringsloven, kap. 20.

Tilsvarende endringer er gjort i privatskolelovens § 7-1 d og i forskrift til privatskoleloven, kap. 4. Ikrafttredelsestidspunktene er her de samme.

Tiltak 17: Arbeid for å få flere til å fullføre videregående opplæring

Kunnskapsdepartementet har satt i gang flere tiltak for å få unge til å fullføre opplæringen sin. Sentralt i satsningen er tidlig innsats for innlæring av grunnleggende ferdigheter og tiltak for å øke elevenes læringsutbytte. Blant annet kan elevenes nivå og ferdigheter kartlegges slik at opplæringen kan bli best mulig tilpasset den enkelte. En fagopplæring av høy kvalitet som er relevant for arbeidslivet, er et prioritert område.

Kunnskapsdepartementet vil legge til rette for at flere som ønsker det skal får en mer relevant, fleksibel og praksisrettet fagopplæring, blant annet gjennom videreføring av forsøket med praksisbrevet.

Gjennomføring: 2009

Ansvar: Kunnskapsdepartementet

Status: Igangsatt

Ny GIV – gjennomføring i videregående opplæring er en nasjonal dugnad for å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Dette er et tre-årig prosjekt som har som mål å etablere et varig samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner, for å bedre elevenes forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring.

Hovedtemaene for samarbeidet er:

- Felles mål for å bedre gjennomføring av videregående opplæring – og et felles data- og statistikkgrunnlag for å vurdere måloppnåelsen.
- Et systematisk samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner om oppfølging av elever med svake faglige prestasjoner og forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring.

- Bedre samarbeid mellom fylkeskommunene og NAV om ungdom som over tid har vært ute av utdanning og arbeidsliv. Styrking av oppfølgingstjenesten i fylkeskommunene.

Overgangsprosjektet ble iverksatt høsten 2010. Tiltakene i prosjektet svarer i hovedsak på de kritiske faktorene utdanningsforskningen peker på for at gjennomføringen i videregående opplæring kan økes. Hovedvekten er lagt på tett oppfølging av de svakeste elevene i siste del av 10. klasse og i videregående opplæring, slik at de skal få bedre forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring. Oppfølgingen baseres på en avtale som inngås mellom elev/foresatte og skolen. Den vil legge særlig vekt på å utvikle elevenes regne-, skrive- og leseferdigheter, og ca. 2300 har våren 2011 gjennomført en intensiv opplæring i dette. For at denne intensivopplæringen skal bli best mulig, finansierer staten 5 dagers skoling av ca. 650 lærere i både ungdomsskoler og videregående skoler første året. Dette vil utbygges til å gjelde to lærere ved alle ungdomsskoler og videregående skoler.

Alle fylkeskommuner er med (99 videregående skoler), og inngår et tett samarbeid med kommunene. I alt deltar 205 skoler i 55 kommuner det første året. Antall kommuner og videregående skoler skal økes så raskt som mulig, og innen 2013 skal overgangsprosjektet dekke alle videregående skoler i landet, alle kommuner og alle ungdomsskoler i alle fylker. Prosjektperioden er planlagt å vare fram til 2013 og staten finansierer en prosjektledelse i hver fylkeskommune og en felles prosjektledelse i hvert fylke for de kommunene som deltar, til sammen to millioner kroner pr. fylke pr. år.

Oppfølgingsprosjektet har som mål å styrke samarbeidet mellom den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten (OT), de videregående skolene, fagopplæringen og NAV. Ved å etablere/forsterke et strukturert, samordnet og målrettet system for oppfølging av unge som er utenfor opplæring og arbeid, skal flere unge i OT målgruppen tilbys konkrete tiltak. Oppfølgingen må bygges på et tverretattlig og tverrfaglig samarbeid om en samlet og helhetlig bruk av virkemidler ovenfor felles målgrupper og felles mål. Den overordnede målsettingen med prosjektet er at ungdom utenfor ordinær opplæring og arbeid skal motiveres tilbake til videregående opplæring (VGO) eller til arbeid.

Tiltak 18: Videreutvikle politiets bekymringssamtale

Politi-loven gir politiet mulighet til å innkalle barn og foreldre til samtale når det er grunn til å tro at den unge har begått en straffbar handling. Samtalen må sees i sammenheng med andre sektors satsning på tidlig intervensjon. Evalueringer har vist at politiets bruk av bekymringssamtalen varierer. En nasjonal standard er nødvendig for å sikre en best mulig oppfølging av den enkelte, avklare samarbeid med andre instanser og ivareta rettssikkerheten.

Utvikle verktøy/håndbok for å sikre rutiner, likebehandling, dokumentasjon og kvalitet i gjennomføringen av bekymringssamtalen.

Politidirektoratet skal videreutvikle dagens samtaleveileder der hensynet til kartlegging av ungdommers beskyttelses- og risikofaktorer ivaretas.

Gjennomføring: 2009-2011

Ansvar: Justis- og politidepartementet

Status: Igangsatt

Politidirektoratet vil høsten 2011 publisere en ny veileder for bekymringssamtalen som skal sikre en mer enhetlig forståelse av bruken av bekymringssamtale i politiet. Målet er at denne veilederen skal gi en nasjonal standard både i forhold til sikre rutiner, likebehandling, dokumentasjon og kvalitet i gjennomføringen. Publikasjonen vil bli gjort allment tilgjengelig for politiet

Arbeidet med publikasjonen er helt i slutfasen og trykking og distribusjon til politidistriktene vil kunne skje i siste halvdel av 2011.

Tiltak 19: Utvikling av undervisningsverktøy mot digital mobbing

I samarbeid med Medietilsynet og lokale skolemyndigheter skal de kriminalitetsforebyggende koordinatorene i Stavanger og Kristiansand utvikle undervisningsopplegg om digital mobbing. Opplegget som skal produseres vil primært rette seg mot skolesektoren og tilpasses ulike alderstrinn. Det bør være nedlastbart fra internett for å kunne benyttes av alle som arbeider med barn og unge. En nettbasert distribusjon vil også gjøre det enkelt å oppdatere materialet fortløpende for å ta opp i seg nye brukermønstre og fenomener på nettet.

Gjennomføring: 2010-2012

Ansvar: Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) i samarbeid med aktuelle parter

Status: Igangsatt

KRÅD har gitt finansiell støtte til et prosjekt for å utvikle et nytt nettbasert undervisningsopplegg om nettvett for barn og unge. Undervisningsopplegget utvikles av kriminalitetsforebyggere og lokale skolemyndigheter i Kristiansand og Stavanger, i tråd med hvordan tiltaket er skissert i handlingsplanen. Arbeidet med undervisningsopplegget er snart slutført og vil etterhvert bli gjort allment tilgjengelig. Etter planen vil dette skje på den internasjonale "Safer Internet Day" i februar 2012.

På nettstedet www.minskole.no er det en link til det interaktive undervisningsopplegget "IKT for elever". Her er det gjort tilgjengelig interaktive kurs i tekstbehandling,

presentasjon, regneark, bildebehandling og filmredigering. Planen er at undervisningsopplegget om nettvett skal gjøres tilgjengelig på samme sted. Slik vil opplegget bli gjort fritt tilgjengelig uten pålogging for andre kommuner.

Medietilsynet har utarbeidet en rekke tips mot digital mobbing gjennom "Trygg bruk-prosjektet". Disse er blant annet gjort tilgjengelig på nettsiden til tilsynet (www.medietilsynet.no). Medietilsynet står ansvarlig for "Bruk hue-kampanjen" som er Norges største kampanje mot digital mobbing. Siden 2009 har Medietilsynet samarbeidet med Røde Kors, Telenor og Barnevakten om dette prosjektet. Siden 2009 har man gjennom denne kampanjen besøkt rundt 200 ungdomsskoler og slik nådd ut til 50000 elever og 10000 foreldre. En ny runde av denne kampanjen starter i september 2011 og vil nå ut til 50 nye ungdomsskoler.

Tiltak 20: Styrking av kompetansen om skolemegling

Høgskolen i Hedmark har fått i oppdrag å følge opp arbeidet med konflikthåndtering og megling i skolen. Videre arbeider høgskolen med å utvikle dagskurs for planleggingsdager om temaet. Høgskolen samarbeider med konfliktrådssekretariatet. Høgskolen samarbeider også med Høgskolene i Oslo og Sør-Trøndelag om å etablere et nasjonalt nettverk i konflikthåndtering og skolemegling. Det legges opp til en sterk faglig forankring og kompetanseheving for lærere. Hensikten er at elever skal læres opp i konflikthåndtering.

Gjennomføring: 2009-

Ansvar: Kunnskapsdepartementet

Status: Gjennomført

Tiltaket er gjennomført slik det er skissert i handlingsplanen.

Norsk Forum for Skolemegling ble etablert høsten 2010 i etterkant av konferansen "Skolemegling i et dannelsesperspektiv" (arrangert i mai 2010). Hovedmålsetningene til forumet er å bidra til inspirere til og spre bruk av skolemegling, gjenopprettende tenkning og praksis, tilby veiledning og kurs og arrangere nasjonale seminarer.

Generell tilleggsopplysning: I september 2011 vil forumet arrangere et nasjonalt seminar med tittelen "A whole School Restorative Approach".

Tiltak 21: Økt bruk av konfliktråd for lovbrøtere mellom 15 og 18 år

Justisdepartementet har igangsatt et arbeid for å endre konfliktrådsloven og relaterte lover slik at det legges til rette for økt bruk av konfliktråd for unge lovbrøtere i alle typer saker. Obligatorisk overføring til konfliktråd for saker med mindreårige lovbrøtere vil bli vurdert

som ett av virkemidlene. Gjennomføringen av meglingen skal imidlertid fortsatt forutsette et informert samtykke både fra lovbyteren og den fornærmede.

Gjennomføring: 2009-2011

Ansvar: Justis- og politidepartementet

Status: Igangsatt

Justis- og politidepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere hvilke lovendringer som bør gjennomføres for å øke bruken av restorative justice og konfliktråd i straffesakskjeden. Arbeidsgruppen skal også vurdere en generell modernisering av konfliktrådsloven som åpner for utvikling av nye metoder og arbeidsformer, samt regler for stormøter og oppfølgingsteam. Arbeidsgruppen skal presentere sine vurderinger og forslag til lovendringer høsten 2011.

Det forutsettes at arbeidsgruppen tar utgangspunkt i det tidligere arbeidet Justis- og politidepartementet har gjort på området, herunder departementets prinsipielle standpunkt og lovforslag i Prop. 135 L (2010-2011).⁹

Tiltak 22: Legge til rette for nasjonal spredning av “Oppfølgingsteam”

Prosjektet “Oppfølgingsteam” er nylig avsluttet. Resultatene har vært svært gode, og evalueringsrapporten (NTNU 2009) har konkludert med at denne arbeidsformen bør videreføres og videreutvikles. Som ledd i spredningen skal

- det utarbeides en veileder for oppfølgingsteam med utgangspunkt i prosjektets erfaringer som legger til rette for deltakelse fra ulike, relevante yrkesgrupper.*
- det vurderes hvordan kommunene og politi/påtalemyndighet kan stimuleres til å etablere et forutsigbart samarbeid i lokale oppfølgingsteam, jfr. tiltak 23.*

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Justis- og politidepartementet

Status: Igangsatt

Regjeringen etablerte i 2006 oppfølgingsteam for unge lovbytere i fire byer som et tre-årig prøveprosjekt – Kristiansand, Trondheim, Stavanger og Oslo. Dette var en frivillig reaksjonsform for ungdom som har begått alvorlige eller gjentatte lovbrudd.

Erfaringene med bruk av oppfølgingsteam er svært gode. Evalueringen av prøveprosjektet konkluderte med at unge lovbytere ved denne tilnærmingen i større grad ble fanget opp av systemet, samt at det var lite tilbakefall til kriminalitet blant de

⁹ Se også tiltak 23.

unge lovbyterne som deltok i prosjektperioden.¹⁰ Et strukturert og forutsigbart samarbeid mellom rettshåndhevere og hjelpeapparat i den strafferettslige oppfølgingen av unge lovbytere egner seg godt for å få til et opplegg til beste for å forebygge at den enkelte ungdom fortsetter sin kriminelle atferd. De relevante instanser bidrar i henhold til sitt lovverk, i tillegg til at også ungdommens eget nettverk mobiliseres. Bruk av stormøte er en vesentlig del av modellen.

Oppfølgingsteam med forankring i konfliktrådet er statlig finansiert, og implementert i fire nye distrikter: Troms, Haugaland og Sunnhordland, Telemark og Hedmark. Det samme gjelder oppfølgingstemaet i Trondheim som videreføres.

I tillegg er det etablert en rekke nye oppfølgingsteam som ikke er i regi av Konfliktrådssekretariatet. De fleste av disse er forankret i kommunene. Arbeidet bygger på tidligere erfaringer i samarbeidet mellom hjelpeapparat og justissektor, blant annet ungdoms- eller ruskontrakter og SLT-samarbeid. For å sikre erfaringsutveksling og bidra til en helhetlig utvikling ble det høsten 2010 tatt initiativ til et *Forum for oppfølgingsteam* som samler de ulike modellene. Forumet skal arrangere en årlig konferanse, og Konfliktrådssekretariatet er, sammen med Justis- og politidepartementet, en viktig bidragsyter i arrangementet.

Sekretariatet for konfliktrådene er i slutfasen med en rapport om nasjonal implementering av oppfølgingsteam. Erfaringene så langt tyder både på at antall oppfølgingsteam har økt og at kvaliteten i arbeidet er styrket siden oppstarten. Ungdom i oppfølgingsteam har svært få brudd på sine inngåtte avtaler og nesten ingen kriminalitet etter oppstart i oppfølgingsteam.

Tiltak 23: Utarbeide forslag til lov- og praksisendringer for å sikre god og tett oppfølging av unge lovbytere som har begått alvorlig kriminalitet

NOU 15:2008 "Barn og straff" ble levert høsten 2008. Et sentralt forslag til ny straffereaksjon er "Ungdomsstormøte" i regi av Konfliktrådet som skal munne ut i en "ungdomsplan". En viktig del av oppfølgingen vil være å ta stilling til den foreslåtte straffereaksjonen. Dette forslaget vil bli vurdert sammen med øvrige utfordringer og forslag.

Gjennomføring: 2009-2010

Ansvar: Justis- og politidepartementet

Status: Gjennomført

Evalueringen av oppfølgingsteamene fra prosjekt *Oppfølgingsteam* er utgangspunkt for forslaget i NOU 2008:15 "Barn og straff" om lovfesting av en ny straffereaksjon for

¹⁰ Kvello, Øyvind og Wendelborg, Christian (2009). *Prosessevaluering av det treårige prosjektet: Oppfølgingsteam for unge lovbytere i Kristiansand, Oslo, Stavanger og Trondheim*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS.

ungdom mellom 15 og 18 år som begår så alvorlig kriminalitet at ubetinget fengsel eller lang samfunnsstraff er dagens reaksjonsmuligheter. Straffen skal gjennomføres i konfliktrådets regi. Det vises til Prop.135 L (2010-2011), som ble behandlet i statsråd 24. juni 2011. Proposisjonen gir i de første kapitlene en samlet oversikt over regjeringens satsing på målrettede tiltak overfor barn og unge som begår kriminalitet, blant annet knyttet til forebygging, økt bruk av restorative justice og straffereaksjoner med vekt på å unngå at den enkelte ungdom begår nye lovbrudd. I tillegg til forslaget om en ny straffereaksjon, er det foreslått en rekke lovendringer som skal sikre mildest mulig straffeform og minst mulig skade ved gjennomføringen. Målet er at barn ikke skal settes i fengsel med mindre det er tvingende nødvendig og alle andre tiltak har vært vurdert.

Den nye straffereaksjonen har fått navnet ungdomsstraff. Utgangspunktet er at man må møte alvorlig kriminalitet med en reaksjon – også når lovbrøyteren er under 18 år – men reaksjonen må være tilpasset både ungdommenes livssituasjon og lovbruddets art. Ungdomsstraffen innebærer at ungdommer som har begått alvorlig kriminalitet ansvarliggjøres gjennom en dom som innebærer at de må stille i stormøte og møte ofre, foreldre, naboer, politi og hjelpeapparat. De må erkjenne og unnskylde det de har gjort, og avtale tette møter med oppfølgingsteam. Denne nye reaksjonsformen skal idømmes av domstolen og vil ha en varighet på et halvt til to år, unntaksvis tre år. Den krever samtykke og medvirkning fra ungdommen selv.

Tiltak 24: Mentorstøtte – kunnskapsstatus og veileder

En ny metaevaluering av 39 mentorprogram viser at mentorstøtte har en positiv effekt når det gjelder å forebygge eller redusere kriminalitet og aggresjon. Vi har ingen oversikt over bruk av mentorstøtte i Norge.

- *Det skal utarbeides en forskningsbasert rapport over hvilke mentor- og brobyggertiltak som brukes i Norge, hva som kjennetegner disse, hvordan dette arbeidet er organisert og finansiert – og om det er foretatt noen form for effektevaluering.*
- *Det utvikles en veileder med bakgrunn i funn fra denne rapporten.*

Gjennomføring: 2010-2012

Ansvar. Justis- og politidepartementet i samarbeid med relevante instanser

Status: Ikke igangsatt

Det er så langt ikke utarbeidet en forskningsrapport eller veileder på dette området.

Handlingsplanen Sammen mot barne- og ungdomskriminalitet (2005-2008) inneholdt et tiltak om å etablere “Brobyggeren” for straffedømte med minoritetsbakgrunn (tiltak 19) og et tiltak om å vurdere erfaringene med mentorordning for unge straffedømte (tiltak 20). I forhold til sistnevnte tiltak ble et forsøk med “Mentorordning for unge med

minoritetsbakgrunn” i Kristiansand evaluert. Rapporten “*Hvordan gripe de ugriperlige unge med minoritetsbakgrunn*” ble forfattet av Yngve Carlsson (NIBR notat 2006:117). Rapporten ble utarbeidet på oppdrag fra Kristiansand kommune med delfinansiering fra Justis- og politidepartementet, Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet (daværende Barne- og familiedepartementet), Utlendingsdirektoratet og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Tiltakspakke III:

Styrket samarbeid og samordning

Tiltak 25: Økt utbredelse av og økt kvalitet i politiråd og SLT

- *Justisdepartementet vil opprette en interdepartemental arbeidsgruppe som i samarbeid med KRÅD skal utarbeide en veileder om hvordan politiråd og SLT kan implementeres og drives. Behovet for deltagelse fra flere instanser skal vurderes. En gjennomgang av lovgivningen for å se om den effektivt stimulerer til samarbeid vil bli vurdert.*
- *Det vil bli utarbeidet forslag til avtale for å formalisere samarbeidet mellom politi og kommune. Innhold vil kunne være mål og resultatstyring, rutiner for rapportering til kommunestyret og, prinsipper for saksbehandlingen, herunder vedtaksmyndighet.*
- *Det skal lages en plan for å styrke SLT koordinatorenes kompetanse.*

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Justis- og politidepartementet, i samarbeid med relevante departementer, Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) og andre instanser

Status: Igangsatt

Det er opprettet en interdepartemental arbeidsgruppe med representanter fra fem departementer, samt fra KRÅD. Den interdepartementale arbeidsgruppen ledes av Justis- og politidepartementet. Gjennom denne arbeidsgruppen er det gitt et mandat for å utarbeide en ny og oppdatert veileder for hvordan SLT kan implementeres og drives. Veilederen beskriver også forholdet mellom SLT og politiråd. KRÅD har ledet dette arbeidet. Arbeidet er i slutfasen og veilederen vil etter planen foreligge i løpet av høsten 2011. Utkastet har vært forelagt den interdepartementale arbeidsgruppen og innspill fra de deltagende departementene blir innarbeidet. Veilederen vil bli distribuert ut til SLT-koordinatorer, og på ulike måter gjort tilgjengelig for kommuner og lokalt politi som allerede har organisert eller som ønsker å organisere det

kriminalitetsforebyggende arbeidet i henhold til SLT-modellen. Veilederen vil blant annet bli gjort tilgjengelig via nettsidene til KRÅD.

Ved inngangen til 2011 var det etablert politiråd i til sammen 358 kommuner. Noen kommuner har valgt å gå sammen om politiråd slik at det på dette tidspunkt i alt dreide seg om 341 politiråd. Flere kommuner har etablert politiråd siden forrige telling. En oppdatert telling vil fremkomme i løpet av høsten 2011 gjennom en evaluering Politidirektoratet gjør av politirådsordningen (se nærmere beskrivelse av denne evalueringen under tiltak 26).

Det er i dag ca. 200 kommuner i Norge som har organisert seg i henhold til SLT-modellen for å samordne den forebyggende innsatsen. Justis- og politidepartementet deler hvert år ut stimuleringsmidler til kommuner som ønsker å starte opp og drive det kriminalitetsforebyggende arbeidet etter SLT-modellen. Fra 2010 ble disse midlene sett i sammenheng med tilskudd til rusforebyggende arbeid øremerket av Helse- og omsorgsdepartementet. Totalt blir 13 mill. kroner årlig fordelt til rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid etter felles utlysning og saksbehandling ved Helsedirektoratet og KRÅD. Denne ordningen videreføres i 2012.

SLT-modellen ble utviklet av KRÅD etter modell av den danske SSP-ordningen (Skole, Socialforvaltning og Politi). KRÅD har siden hatt en særskilt rolle i forhold til spredning og videreutvikling av modellen, og driver aktiv informasjonsvirksomhet og rådgivning om SLT-modellen overfor kommunene.

En arbeidsgruppe ledet av KRÅD som har arbeidet med bedre måling av politiets forebyggende arbeid (se tiltak 6), har knyttet til dette arbeidet lagt frem en rapport om styrket "samsyn"; koordinert samarbeid mellom ulike ansvarshavere i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Denne er til oppfølging i Justis- og politidepartementet.

Det arbeides i Justis- og politidepartementet med en Stortingsmelding om en resultatreform – videreutvikling av politi- og lensmannsetaten. Kriminalitetsforebygging og tverretattlig samarbeid vil bli omhandlet. Herunder vil man se på den videre utviklingen av SLT og politiråd. Meldingen vil også omhandle måling av det forebyggende arbeidet i politiet (jfr. tiltak 6).

Tiltak 26: Videreutvikle politiets rolle og funksjon i politiråd og SLT

Utviklingen av politiråd og SLT er ikke politiets ansvar alene, men politiet har et selvstendig ansvar for å utvikle sin egen rolle og funksjon.

- *Politidirektoratet skal revidere veilederen “Politiet i lokalsamfunnet”. Veilederen skal blant annet sørge for å tydeliggjøre politiets rolle og funksjon i politiråd og SLT.*
- *Det skal utvikles et kompetanseutviklingsprogram for politiet. Kjennskap til kommunen som et politisk organ og dens beslutningsprosesser inngår, i tillegg til kunnskap om tilgjengelige kriminalitetsforebyggende virkemidler.*

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Justis- og politidepartementet

Status: Igangsatt

Politidirektoratet vil høsten 2011 gjennomføre en evaluering av hvordan ordningen med politiråd fungerer i politidistriktene. Spørsmålene vil blant annet dekke hvordan man har valgt å organisere politirådene, hvem som er representert, møtehyppighet og hva slags innhold møtene er gitt. Det er av stor interesse blant annet å få vite mer om hva slags type saker som blir tatt opp i politirådsmøtene. Det blir også stilt spørsmål som tar opp hvordan forholdet mellom politiråd og SLT er organisert i de kommunene som har begge samarbeidsmodellene. Henvendelsen går ut til politimestrene og videre til de politiledere som representerer politiet i de enkelte politiråd rundt om i kommunene. Denne evalueringen vil frembringe kunnskap som vil være nyttig i videreutviklingen av politiets rolle i politiråd og SLT.

Politidirektoratets veileder “*Politiet i lokalsamfunnet*” er under revisjon. Arbeidet er til en viss grad avhengig av utvikling og resultat i flere andre tiltak i handlingsplanen, men det er igangsatt et arbeid for å finne hensiktsmessig form og struktur på veilederen. Det tas sikte på å fullføre arbeidet i løpet av høsten 2011.

Ved Politihøgskolen er det utarbeidet en ny lærebok i forebyggende politiarbeid. Boka heter “*I forkant. Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*” og er skrevet av Elisabeth Myhre Lie.¹¹ Politidirektoratet ser nærmere på bruk av denne og annet materiale for å styrke kompetansen om kommunen som et politisk organ og dens beslutningsprosesser, samt tilgjengelige kriminalitetsforebyggende virkemidler. Man ser også nærmere på økt bruk av politiets interne elektroniske fagportal for å spre kunnskap om kriminalitetsforebyggende virkemidler.

¹¹ Lie, Elisabeth Myhre (2011). *I forkant. Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Tiltak 27: Videreutvikle frivillig sektors rolle i politiråd og SLT

Etablere et samarbeid mellom regjeringen og Frivillighet Norge for å videreutvikle den frivillige sektors rolle i politiråd og SLT, blant annet gjennom konferanser og distribusjon av informasjonsmateriell til Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner.

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Justis- og politidepartementet og Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)

Status: Igangsatt

Det arbeides for å styrke frivillig sektors rolle i forhold til politiråd og SLT. Politidirektoratets forestående evaluering (som nevnt under tiltak 26) vil fremskaffe mer kunnskap om i hvilken grad frivillig sektor er trukket inn i politiråds- og SLT-samarbeidet rundt om i politidistriktene/kommunene.

KRÅD har tatt initiativ til å reetablere nabohejpsarbeidet som trygghetsskapende metode etter at stiftelsen "Nabohjelp" ble avviklet i 2009.

Tiltak 28: Videreutvikle næringslivets rolle i politiråd og SLT

Det tas initiativ til et samarbeid med NSR (Næringslivets Sikkerhetsråd) for å sikre en god lokal deltakelse fra næringsdrivende i politiråd og SLT, blant annet vil det bli vurdert å utarbeide veiledningsmateriell.

Gjennomføring: 2010-2012.

Justis- og politidepartementet og Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD).

Status: Igangsatt

KRÅD har etablert kontakt med NSR (Næringslivets sikkerhetsråd). Som vist under status for tiltak 4 (styrke kunnskapen om kriminalitet som rammer næringslivet til bruk for politiråd/SLT) har KRÅD nedsatt en arbeidsgruppe med deltakelse fra NSR, KS, POD og KRIPOS, for å lage en rapport om strategier for å forebygge lokal, organisert kriminalitet på enkelte områder (kriminelle MC-gjenger, mobile vinningskriminelle og hvitvasking/svart arbeid/bedrageri). Rapporten er planlagt slutført i 2011.

Politidirektoratets forestående evaluering (som nevnt under tiltak 26) vil fremskaffe mer kunnskap om i hvilken grad næringslivet er trukket inn i politiråds- og SLT-samarbeidet rundt om i politidistriktene/kommunene.

Tiltak 29: Gjennomgang av regelverk for informasjonsplikt og taushetsplikt

Det igangsettes et interdepartementalt arbeid for å gjennomgå regelverket for informasjonsplikt og taushetsplikt og dets betydning for praksis. Regelverksforståelse og praksis i ulike fagmiljøer skal kartlegges, jf. Regjeringens strategi for forebygging.

Gjennomføring: 2009-2012.

Ansvar: Justis- og politidepartementet, i samarbeid med alle aktuelle departementer.

Status: Igangsatt

Det er opprettet en interdepartemental arbeidsgruppe på embetsnivå, bestående av representanter fra i alt sju departementer, for å se på taushetsplikt og informasjonsutveksling i forebyggende øyemed. Arbeidsgruppen ledes av Justis- og politidepartementet. I tillegg til å være nedfelt som tiltak i handlingsplanen “Gode krefter” (2009), er arbeidet til arbeidsgruppen også forankret i *Regjeringens strategi for forebygging: Fellesskap – trygghet – utjevning* (2009).

Arbeidsgruppen skal i en første fase foreta en gjennomgang av eksisterende regelverk for informasjonsplikt og taushetsplikt, samt rettsoppfatninger og praksis i de relevante fagmiljøene. Deretter skal arbeidsgruppen se på mulige lovendringer og andre tiltak som kan utbedre eventuelle svakheter ved dagens regelverk.

Tiltak 30: Bekymringsmeldinger fra barnehage til barnevern

I 2009 gjennomførte NOVA følgende kartlegging “Å sende en bekymringsmelding – eller la det være? Kartlegging av samarbeidet mellom barnehage og barnevern.” I 2009 skal det lanseres en veileder for barnehagene og barnevernet om hvordan de to tjenestene kan oppnå gode samarbeidsrelasjoner.

Gjennomføring: 2009.

Ansvar: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Status: Gjennomført

I 2009 ble veilederen “Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten” distribuert til landets barnehager og barneverntjenester. Veilederens viktigste formål er å bidra til at barn som har behov for det, får nødvendig hjelp og omsorg så tidlig som mulig. Veilederen tar spesielt for seg følgende tema:

- Barnehagens plikt til å gi opplysninger ved alvorlig bekymring for et barn.
- Barneverntjenestens plikt til å gi tilbakemelding når barnehagen har meldt bekymring.
- Samarbeid og kommunikasjon mellom barneverntjeneste, barnehage, og foreldre.

Tiltak 31: Styrke forutsigbarheten i samarbeidet mellom barnevernet og politiet i akutte situasjoner utenfor barnevernets kontortid

I saker som involverer barn er det behov for en større forutsigbarhet og tettere samarbeid mellom politi og barnevernmyndighet i en del av landets kommuner. Dette framkommer i en ny rapport "Problemer har ikke kontortid – akuttberedskapen i barnevernet" fra NOVA 5/09. Fokus var på samarbeidet mellom politiet og barnevernet i akutte saker.

Myndighetene vil iverksette et arbeid for å sikre at alle politidistrikter har tilgang på forutsigbar bistand også utenfor kontortid, enten fra det statlige eller kommunale barnevernet, i akutte saker der barn er involvert.

Gjennomføring: 2010-2011

Ansvar: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Justis- og politidepartementet

Status: Gjennomført

Bufetat har en vaktordning i hver region som sikrer at politi og kommunenes barneverntjenester, herunder barnevernvaktene, gis faglig bistand i forbindelse med plassering av barn utenfor hjemmet utenfor fagteamenes ordinære kontortid når dette er nødvendig. Vaktordningen har oversikt over ledige plasser i barneverninstitusjon og beredskapshjem, i tillegg til at det ytes faglig bistand i akuttsituasjoner.

Barne, ungdoms- og familiedirektoratet har også etablert et samarbeid med Politidirektoratet blant annet for å utvikle rutiner knyttet til barn og ungdom som rømmer fra barnevernsinstitusjoner.

Tiltak 32: Styrke samordningen av tjenester overfor utsatte barn og unge

Regjeringen oppnevnte i 2008 et utvalg (Flatø-utvalget) som skal utrede muligheter for et systematisk og forpliktende samarbeid mellom kommunale og statlige tjenester overfor utsatte barn og unge. Utvalget skal levere sin innstilling ved utgangen av 2009.

Utredningen skal følges opp i samarbeid med andre departementer.

Gjennomføring: Oppstart i 2010

Ansvar: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i samarbeid med berørte departement

Status: Igangsatt

NOU 2009:22 "Det du gjør, gjør det helt. Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge" ble avgitt til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i desember 2009.

Utvalget foreslår 15 tiltak konsentrert om fem ulike hovedutfordringer knyttet til bedre samarbeid om utsatte barn og unge.

NOU: 2009:22 ble sendt på høring i april 2010 med høringsfrist 1. september 2010. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet mottok 146 høringsuttalelser som nå er vurdert. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet vurderer nå videre oppfølging av de ulike tiltakene som er fremmet av utvalget.

Tiltak 33: Utvikle veileder for bruk av restorative justice og konfliktråd i politiet

Politidirektoratet skal utvikle en veileder for etaten som skal sikre god kunnskap om konfliktråd og restorative justice-tilnærming, samt sikre aktiv bruk av konfliktrådene. Veilederen må sikre at de mulighetene som gis i lov, forskrift og Riksadvokatens rundskriv, utnyttes fullt ut.

Gjennomføring: 2010-2011

Ansvar: Justis- og politidepartementet

Status: Igangsatt

Politidirektoratet har gjort forarbeider i forbindelse med utviklingen av nevnte veileder. I Salten politidistrikt har man gjennomført prosjektet *“Problemorientert politiarbeid og restorative justice”*. Prosjektet har blitt evaluert av Nordlandsforskning og evalueringsrapport foreligger nå. Evalueringen fra Nordlandsforskning gir relativt sterke føringer til en slik veileder idet de har vært tydelige på kravene som må stilles for å implementere restorative justice i politiet.

Prosjektgruppen som skal utarbeide veilederen skal etter planen etableres høsten 2011. Politidirektoratet vil ha ansvar for å lede arbeidet i prosjektgruppen, som i tillegg vil bestå av representanter fra Konfliktrådssekretariatet og Justis- og politidepartementet.

Tiltak 34: Styrke og målrette Husbankens rolle i kommunenes planarbeid gjennom samarbeid med politiråd/SLT

Boligsituasjonen er en sentral faktor for enkeltmennesket. Den kan være en viktig ressurs eller bidra til å øke andre risikofaktorer. Det skal derfor etableres samarbeid mellom Husbanken og SLT/politiråd. Ut fra kunnskapen om sammenhengen mellom boligsituasjon, andre faktorer i lokalmiljøet og kriminalitet, kan målrettede kriminalitetsforebyggende tiltak settes i verk.

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Kommunal- og regionaldepartementet/Husbanken og Justis- og politidepartementet

Status: Ikke igangsatt

Det er så langt ikke inngått et samarbeid mellom Husbanken og politiråd/SLT for å styrke og målrette Husbankens rolle i kommunenes planarbeid.

Tiltak 35: Kriminalitetsforebygging – et selvstendig hensyn i ny plan- og bygningslov fra juli 2009

Den fysiske utformingen av våre omgivelser kan bidra til større trygghet. En planlegging som belyser og tar stilling til alle konsekvenser i et kriminalitetsforebyggende perspektiv krever god kunnskap og godt samarbeid mellom ulike aktører.

- *Det utarbeides en veiledning for kommunene, politiet og samarbeidet mellom dem, og andre aktuelle aktører.*
- *SLT koordinatorens kompetanse på området økes, herunder barn og unges interesser i den kommunale planleggingen.*

Gjennomføring: 2009-2012

Ansvar: Justis- og politidepartementet, i samarbeid med Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) og MD

Status: Igangsatt

KRÅD publiserte i 2005 veilederen “*Bedre planlegging – færre farer*”. Dette er en kriminalitetsforebyggende sjekklister for planleggere, som har vært i bruk hos kommuner og planleggere over hele landet. Denne veilederen er nå under revidering. Som grunnlag for arbeidet med veilederen intervjuer KRÅD planleggere og SLT-koordinatorer for å sikre at den nye versjonen tar hensyn til de faktiske utfordringene som oppstår i praksis.

KRÅD har også vært i kontakt med Miljøverndepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet for å få innspill til en ny veileder. Ny veileder ventes å være ferdig høsten 2011. Den vil ha et nytt og bedre bildemateriale, samt et nytt kapittel som omhandler at kriminalitetsforebygging nå er et selvstendig lovpålagt hensyn i den nye plan- og bygningsloven fra juli 2009.

KRÅD har også bidratt til å informere om kriminalitetsforebygging som selvstendig hensyn i plan- og bygningsloven gjennom blant annet aviskronikker, artikler i relevante fagblader, foredrag for kommuner, samt kursing av SLT-koordinatorer.